

כירה פרק שלישי שבת

לפ.

עין משפט
נר מצוה

יג א ב מ"י פ"ט מהל'
שבת הלכה ג ופכ"ב
הלכה ט סמג לאוין סה
טוש"ע א"ח סימן שיח
סעיף ג:

לעזי רעש"י

טווייב"א. טווייב"א.

מוסף תוספות

[illegible]

וְסוּף הַבַּיִת הַזֶּה שָׁמָּה יִטְמֶנּוּ בְרַמָּה
הַזֶּה שֶׁהוּא מִתְעַרְבִּין לְזֶנּוּן בַּחֲמִין לֹא הוּא
וְגַם לְדִירָבָה לְמִמָּר דֹּאסְרִי לְהוּ מִפְּנֵי
וּלְסוּלֹף לֹא הִיא מִתְעַרְבַּת בַּחֲמִין כִּי
הִיא מוֹקֵף מִחֲלוּת מִכָּל כָּד וְהִיא
מִתְחַמֶּמֶת הַמִּים לֹונִים שֶׁבְּסִילֹון מִחֲמַת
חֲמֵי עֲזָרָה¹ וְלֹא הִיא רֹחֶמֶת בַּחֲמִין
עֲזָרָה עֲמָלָה לְפִי שֶׁרִיתָן רַע וְהִשְׁתָּה
דְּמִיא לְהִטְמָנָה שָׁמָּה לֹונִין הִיא
נִטְמֶנֶת בְּחוֹךְ הַחֲמִין לְהִתְחַמֵּם¹:

כ שבת בחמיני מלפני השבת.
פירוש שנתבשל לגמרי כדמפרש
לקמן בפרק חצית (דף קמ"ה:) כגון
תרנגולת דרבי אבא שורין אותו
בחתמין^א אפילו בכלי ראשון^ב וכל שלא
בא כיו"ט מדיחין אותו^ג לפירוש רש"י
דמפרש דעירוי^ד ככלי שני^ה שכל שפר
הכא דלין שורין אותו בכלי ראשון
אבל מדיחין אותו בכלי ראשון דרך
עירוי^ו אבל לפר"ט דמפרש דעירוי^ז
הוי ככלי ראשון^ח ע"כ מדיחין אותו
מכלי שני קאמר וז"ל מאי איריא
מדיחין אפילו שורין גמלי^ט ואומר ר"י
דאפילו בכלי שני^י אין שורין דהואיל
דהמים חמין מיחוי כמבשל ואשכ"ח
דמתן לקמן (דף קמ"ז:) אבל נותן לתוך
הקערה או לתוך התמחווי^י היינו דוקא
תבלין שהן עשויין למתק את הקדירה
ולא מיחוי כמבשל אי"כ^י ה"ה שורין
אותו כיון דאיידי בכלי שני והא דנקט
מדיחין לאשמעינן דאפילו הדחה
היא גמר מלאכה במלח הישן וקוליים
היאספנין: **שבת** יטמין ברמין.
אבל שקעת סודרין לא גזרי ואטו
שבת יטמין ברמין דסודרין לא דמו
לרמץ ואטו סודרין שנתחממו בזור
לא בעי ר' יוסי למיגור דלין דרך
לחממן כל כך שלא יהיו נשרפין:
מפני שמוזין עפר במקומו. פי'
בזיוטטרס מתוך שלא יהיה
לו חול עקור כל האורץ לכסות את
לאוזו עפר הדבוק והוי חופר גומא
וקשה לריצ"א דהא ליכא איסורא
לדאורייתא בחופר גומא ואינו צריך

וּרְסָה גִּזְרִיהָ שֶׁמֶה יַחְפּוּר הַגּוֹמֵל לְטַמּוֹן
 סָתֵם גַּג יֵשׁ בּוֹ מַעֲוִיָּה וְכִיוֵן דְּגוּרִינָן
 וּפְרִיזוֹס הַקּוֹנְטֵרַס כִּרְכִּי לְגֵרוֹס²² שֶׁמֶה
 לֵאמֹר הִלֵּךְ שָׁמִיהַ טִלְטוֹל וְאִכְלָה בִּינְיִינְהוּ
 עֵפֶר מִמִּקּוֹמוֹ בִּידֵיכֶם וְהִשְׁתֵּא אֲחִי שְׂפִיר
 לְמִימַר אִכְלָה בִּינְיִינְהוּ עֵפֶר מִמִּקּוֹ וּבִלְאִי
 נִשְׁאֵה דְלִנְשֵׁי כִּטְרִיָּה דְשִׁיךְ יִטְמִין וְלֹא
 לְמִימַר לְגִזּוֹר אֲלֵה הוּא לִיָּה לְמִימַר
 רְבִינוֹ תַסֵּם בְּסַפֵּר הַיֵּשֶׁר שְׁמוֹז עֵפֶר
 אֵלֶה (דָּף ת. ט. שס) דְּקֹאֲמַר וְהֵאָּ קַעֲבִיד
 בִּינְיִינְהוּ עֵפֶר תִּיחּוּחַ הִינּוּ כֹל כִּךְ
 זֶה אֲרֵב יוֹסֵף וְלֹא חִיֵּשׁ לִמֶּה שְׁמוֹז
 גּוֹמֵל אֲלֵה כְּשֵׁטֶל בִּידוֹ מִן הָעֵפֶר
 יִכְרַת:

(שס) דְּבַעֲפֵר תִּיחּוּחַ נִמִּי שִׁיךְ גּוֹמֵל
 תִּיחּוּחַ תִּשְׁאֵר הַגּוֹמֵל קִיִּימָה²³ אֲבָל
 לְהַתְקִיִּים לְפִי שְׁאִין הַקִּרְקַע קֶשֶׁה²⁴:
 בְּתוֹלְדוֹת חֲמֵה וּפְרִיזוֹס בִּין גַּג רֹחַם
 בִּין גַּג רֹחַם לְסִיד רֹחַם שֶׁלֹּא כְּדִרְךְ
 וְכִיוֵן מִמִּי אִשׁ לִינוֹ מַטְמִינִי בּוֹ אֲלֵה
 אֲחִיזוֹר נִמִּי וְהֵאָּ מִהֵאֵי שְׁמוֹל אֲסִרִּין

כל ⁶שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין מלפני השבת מדיחין אותו בחמין בשבת חוץ מן המליח ישן וקוליים האיספנים שהדחתן זו היא גמר מלאכתן ש"מ: ולא יפקיענה בסודרין: והא דתנן ⁶נותנין תבשיל לתוך הכור בשביל שיהא שמור ואת המים היפים ברעים בשביל שיצננו ואת הצונן בחמה בשביל שיחמו לימא רבי יוסי היא ולא רבנן אמור רב נחמן "בחמה דכ"ע לא פליגי דשרי בתולדות האור כ"ע לא פליגי דאסיר כי פליגי בתולדות החמה מר סבר גזרינן בתולדות החמה אטו תולדות האור ומר סבר לא גזרינן: ולא יטמיננה בחול: ולפלוג נמי ר' יוסי בהא רבה אמר גזרה שמא יטמין ברמץ רב יוסף אמר מפני שמזין עפר ממקומו מאי בינייהו איכא בינייהו עפר תיחוח מיתיבי רשב"ג אומר מגלגלין ביצה על גבי גג רותח ואין מגלגלין ביצה על גבי סיד רותח בשלמא למאן דאמר גזרה שמא יטמין ברמץ ליכא למיגזר אלא למאן דאמר מפני שמזין עפר ממקומו ליגזר סתם גג לית ביה עפר ת"ש מעשה שעשו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין וכו' בשלמא למאן דאמר גזרה שמא יטמין ברמץ היינו דדמיא להטמנה אלא למאן דאמר מפני שמזין עפר ממקומו אלא איכא למימר מי סברת מעשה טבריא אסיפא קאי ארישא קאי לא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר והכי קאמרי ליה רבנן לר' יוסי הא מעשה דאנשי טבריא בתולדות חמה הוא ואסרי להו רבנן אמר להו חלפי אפיתחא דגיהנם אמר רב חסדא

ממעשה

ואחריה נרביה לנזפה פטור עליה ונרדף לומר לפי פירוש
ונתקם דמאי דמשני בסמוך סתם גג לית ביה עפר אדרבה
יסקה ועוד שמאלה בספרים ישנים מפני שמוז' עפר ממקומו
המקומו כשחוזק הבינה בתוך העפר וכבר רב יוסף דט'
מומיה הבינה מרדף ליפול ונמנה מעמלה בתוך העפר ואינו
ממין בתוכו להחפירה מעויזה לא חיישין וליפסור זה הוה ה'
בית עפר שמה יטמין ליכא למימר ושמה יוא' איכא ואבון
ביתא אלף לנר' שמה יוא' עפר לגזור ולהאי פירוש לא
רצנן הם גזירה אטו דאורייתא נקט האי לישראל ועוד פ'
ש אפילו בעפר מיחוס כגון חול ואבן דריס' כדמורה
אלמנה בעפר מיחוס שייך נמי גומא והא דקאמר הכא
ה דבהוה ודאי לא שייך חורש וקשה לפי' דלמנה פליג'
כו' והמנה דלרבי יוחאי יוש לומר דרבה סבר דלא ש'
ס' מן הוואה אצל בעינתי' בינה לא שייכא גומא לפי שאי

קונטרס דעפער תיחוח לא שייכא גומא ווא דמשמע
 שיש מעט עפר תיחוח וסביבו קרקע קשה דעסמיר ע
 ה גומא אינה מתקיימת^כ י דופני הגומא יפלו ולא יור
 תה. קשה אדמפליג בין מולדות חמה לתולדות האור לפי
 ה עפר ולמ"ד דשנא יטמין ברנך אחי שפיר דמפליג
 מני למיפלג אלא בין דרך הטמנה לשלא בדרך הטמנה
 א ירו ובר'. ווא"ת לרב יוסף אטו מי לית ליה גזירה שמה
 יצטדור וכו' איכא למיגור שמה יטמין ברנך ושמה יתה א
 י נחמי אור שבט אלא אפרינן משאשיה לטמין א
 של איכא למיחא שמה יתחא אבל ביכול גמור כי הכא לא

גמ' כל שצא בחמין. כל מלוח שצא בחמין מע"ש חוזרין ושו"ר
 אותו בחמין בשבת ואין בו משום מיקון שהרי נתקן כבר:
 מדיחין. שאין זה גמר מלאכתו אבל לא שורין: חוץ מדג מלוח יש
 או קוליים האיסופנין. דג שקורין טונינ"א: שהדחתו וזה גמר מלאכתו.

מדקרי ליה גמר מלאכתו ש"מ וז"ה
בישולו וחייבו: והא דתנן. בפרק חצית
נותנין כ"ו המים: לזון בחמה^א בשמש:
דשרי. דלזן דרך בישולו צדק וחמה
באור לא יתחלפא לליגור לא אטו
הא: בתולדות האור. כגון אם הוחם
הסודר הזה באור מתחלפא: דאסרי.
דהוי בישול: תולדות חמה. שהוחם
הסודר בחמה: אטו תולדות האור.
דמאן דחוי סבר דתולדות האור יניחו:
שמא יטמין צרמץ. דמאן דחוי סבר
מכדי האי לבשולי והאי לבשולי
ותרייהו דרך הטמנה מה ירמץ
מה לי חול ומשום חס מודה ר' יוסי:
שמא יזין עפר. שמא לא יהא שם
חול עקור לכל הארץ ואתי לאזוזי
עפר הדבוק והוי חופר גומא: עפר
סיחוח. כלומר מיחוח בעומק דליכא
למיחש למזוזי. גג רוסח. שרתחו חמה:
ואין מגלגלין בסידי רוסח. דהוא
תולדות האור: יכיל למיגור. בגג
רוסח דהא לא מטמין ליה: אלא.
לשמא יזין עפר ויכסנו בו ליגור: לפוך
חמה של חמין. וחמין טבירא לאו
תולדות האור יניחו ואס"ה אסרו להו
ומודה בזה ר' יוסי: דדמיא להטמנה.
שטמטמן מים במים: מי סביר מעשה
(א) ארישא קאי. לפיכך עתא דלזון ואבק
ולאורי תולדות חמה ר' האי גוונא
אסריי לדברי הכל: ארישא קאי.
אפלוגמא ורבנן הוא דאמרי לה אבל
לר' יוסי הכ"ג לא מיתסר אלא משום
דהני תולדות האור יניחו: והא
מעשה. דחמין טבירא תולדות חמה
יניחו דמי לאפקעתא דסודרין דליכא
למגור לשמא יזין ואסרי להו:

ההוא תולדות אור הוא

אלא געפרה לרבי שמעון דאמר מלאכה
הביאה בחובה ור"מ (ה)הקשה לפירוש
שם יחפור לגזור שם יחפור במציצה
ויוז ומפרש ר"מ שמוז עפר שהאמר
עפר תיחוח ויחפור^{יב} שהוא תיחוח כל כך
דקסא גז יתי עפר כל כך שיוכל לך
הכי איכא צינייה טובא כגון גג דאחי
שיך ויוז אכל קשה לרשב"א דקאמר
ליתסר ויש ליישב דמשום דכל יחפור
ממקומו והיו חופר שהוא מוליד את
הכמה צעפר תיחוח האמר קעביד גומ
תיחוח כשמיני ציאה עליו נשקעת גומ

מסורת הש"ס

(א) לקמן קמה: (ב) שם קמו: (ג) [ל' העוקן. מים זוננין: צחמה. וכו'. מלור דצש],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מי סברת
מעשה טבריא אקיפא:

גליון הש"ס

גמרא דחלפי אפיתחא
דגיהנם. עיין חולין דף ח ע"א
תוס' ד"ה צחמי טבריא:

מוסף רש"י

[illegible]

תום' ישנים

(א) ובי"ט נמי אסרי שמה
יחמה דלף ביו"ט אסור
לחמות לצורך רחמי' :
(ב) ואין נראה כ"כ קושיא
דלא חיישינן שמה יחפור
במעזיבה כ"א אלא בחול
דוקא חיישינן ובשאיין לו כל
הצורך וחסר לו מעט :

רבינו חננאל

כענין מליח ישן וקוליס
האספניסן שגהרתהזיה
גזמ למאכאן, ר' יוסף
בסדרהין, ור' יוסי מתי.
ואוקמה ר' חננין
כ"ע רל פלגין שרין
בתולדות האור כולל עלמא
כ"י פלגי (שרין) [אדארן],
כ"י פלגי בתולדות חמה,
ח"ק סבר גורנין תולדות
חמה אט תולדות אור,
ור' יוס' סבר רל גורנין,
ואמרו לה רבנן רל דרביי
ואה מנשה ששטו אנשי
טביא תולדות חמה
ואסרי לה רבנן לאנשי
טבריא. א"ע' דדחי ר' יוסי
ואמרו תולדות אור, ור' יקל'
ח"ק'. אמר רב חסדא